

СУБ'ЄКТИВНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДО НАВЧАННЯ ПЛАВАННЯ

Іван Глухов¹, Мар'ян Пітин², Катерина Дробот³

¹Херсонський державний університет, Херсон, Україна, swim.ks.ua@gmail.com

²Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Львів, Україна, pityn7@gmail.com

³Херсонський державний університет, Херсон, Україна, kdrobot6@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-52-59>

Анотація

Активність занять студентів у процесі навчання плавання визначається їхнім особистим ставленням. В умовах сучасної вищої школи пріоритети здобувачів виступають основою для реформування освітнього процесу. **Мета роботи** – визначити суб'єктивні чинники ставлення студентів Херсонського державного університету до навчання плавання. **Методи дослідження** – теоретичний аналіз та узагальнення, вивчення документальних матеріалів, соціологічні методи опитування (анкетування), методи математичної статистики. До опитування упродовж вересня–жовтня 2020 р. залучено здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) й другого (магістерського) ступенів освіти Херсонського державного університету. Загалом було 1513 респондентів. **Результати.** Виявлено достатньо високу та активну позицію студентства, що повинна бути покладена в основу подальшого формування й підтримання мотивації до систематичних занять плаванням як в умовах ЗВО, так і в подальшому житті. Це може бути позитивно перенесено й на інші види рухової активності (види спорту). Загалом можна стверджувати про підтримання тенденцій у фізичному вихованні студентської молоді Херсонського державного університету й дотримання студентоцентрованого та компетентісного підходу в навчанні. Результати опитування доводять, що не всі респонденти вбачають можливість і бажання до занять плаванням. Однак організація системи навчання плавання матиме ресурсне наповнення орієнтовно в межах 60–70 %, зважаючи на структуру вподобань студентів. Це доводить наші попередні припущення та ставить вимогу додаткового вивчення й урахування організаційних та методичних особливостей під час безпосередньої реалізації змісту навчання плаванню студентів ЗВО.

Висновки. Ранжування чинників за частками на певних роках навчання вказало, що беззаперечний негативний вплив на участь у систематичних заняттях плаванням чинять відсутність часу й бажання здобувачів вищої освіти. Для інших чинників притаманні менші частки відповідей респондентів і незначні відмінності в значеннях, виходячи з думок респондентів.

Ключові слова: опитування, заняття, вплив, мотивація, перевага

Ivan Hlukhov, Marian Pityn, Kateryna Drobot. Subjective Factors Influencing the Attitude of Students of Kherson State University to the Swimming Workout. Topicality. The activity of students during the swimming workout is determined by their personal attitude. In the conditions of modern higher school, the priorities of higher education seekers are the basis for reforming the educational process. **The Purpose of the Research** was to determine the subjective factors of the attitude of students of Kherson State University to the swimming workouts. **Methods of the Research.** Theoretical analysis and generalization, study of documentary stuff, sociological methods of survey (questionnaire), methods of mathematical statistics have been used in the research. The higher education seekers of the first (bachelor's) and second (master's) degrees of Kherson State University were involved in the survey during September-October 2020. There were 1,513 respondents. **Research Results.** Identified a sufficiently active position of students should be the basis for further formation and maintenance of motivation for systematic swimming workouts both in high educational institutions and in the future. This can be positively transferred to other motor activities (sports). In general, it can be argued that the maintenance of trends in PE of student youth of Kherson State University and adherence of student-centered and competency-based approach to study. The results of the survey demonstrate that not all respondents have a desire to swimming workout. However, the swimming training organization will have a resource content of approximately 60–70 %, taking into account the structure of students' preferences. This proves previous assumptions and requires additional study and consideration of organizational and methodological features in the direct implementation of the swimming workout content for students of high educational institutions. **Conclusions.** The ranking of factors by shares in certain years of study indicated that the lack of time and desire of higher education seekers has an undeniable negative impact on participation in regular swimming workout. Based on respondents' opinions, smaller shares of respondents' answers and slight differences in significance characterize other factors.

Key words: survey, swimming workout, influence, motivation, advantage.

Постановка проблеми. Сучасна система фізичного виховання в закладах вищої освіти (ЗВО) має суттєві відмінності основоположними закономірностями та принципами, порівняно з відповідним процесом двадцяти- чи тридцятирічної давнини. Ключові зміни полягають у виокремленні студенто-центрованого й гуманістично спрямованого освітнього процесу для здобувачів вищої освіти [2; 3; 5; 6].

Зміни торкнулись усіх без винятку компонентів освітнього процесу. Змістова складова частина на сьогодні значною мірою визначається пріоритетами та вподобаннями самих студентів. Винятком не стало також фізичне виховання у ЗВО. Воно підпорядковується ставленню студентів та входить до структури вибіркових дисциплін у більшості ЗВО України [7; 8; 12].

Виходячи з цього, вивчення чинників, які безпосередньо чи опосередковано впливають на можливість студентів до занять різними формами фізичного виховання в ЗВО, є актуальним завданням сфери фізичної культури та спорту [1; 4].

У наукових дослідженнях фахівців сфери фізичної культури та спорту ми можемо спостерігати значну увагу до вивчення питань мотивації студентської молоді до занять різними видами рухової активності. Лише серед наукових праць останніх років можемо назвати роботи О. Т. Кузнецової, присвячені створенню методичної системи застосування оздоровчих технологій на основі сформованості мотиваційної сфери в студентів [6]; А. В. Цюся, А. Й. Шевчука та О. З. Касарди стосовно значення рухової активності в мотиваційно-ціннісних орієнтаціях студентів [12]; Ж. В. Малахова та Т. О. Белкова щодо мотивації студентів із різним рівнем здоров'я до занять фізичним вихованням [8]; В. Ляшенко зі співавторами стосовно формування мотиваційно-вольових здібностей у студентів, які займаються плаванням у процесі фізичного виховання [7].

Отже, визначення різних аспектів із питань суб'єктивних чинників ставлення студентів Херсонського державного університету до навчання плавання є актуальним і потребує науково-методичного обговорення.

Зв'язок роботи з науковими темами та планами. Дослідження виконано згідно з темою «Теоретичні і методичні основи навчання плаванню різних груп населення» плану науково-дослідної роботи Херсонського державного університету на 2021–2026 рр. (державний реєстраційний номер: 0121U108015).

Мета дослідження – визначити суб'єктивні чинники ставлення студентів Херсонського державного університету до навчання плавання.

Методи дослідження. Використано такі методи:

– *теоретичний аналіз й узагальнення даних наукових і методичних джерел* (використано для визначення проблемного поля дослідження, визначення основних тенденцій у формуванні змісту фізичного виховання в закладах вищої освіти України, з'ясовано наявне науково-методичне підґрунтя варіативності засобів та, зокрема, плавання у фізичному вихованні);

– *аналіз документальних матеріалів* (здійснено вивчення структури й змістового наповнення основних програмно-нормативних документів щодо навчання плавання; програмно-нормативних документів, котрі стосуються процесу фізичного виховання в закладах освіти різних рівнів);

– *опитування шляхом анкетування* (визначення мотивації та постановки цілей студентів до занять плаванням);

– *методи математичної статистики* (використано для аналізу сукупностей даних). Визначалися середні значення кількості відповідей за кожним із питань, відсоткові значення окремого варіанта в сукупності всіх варіантів відповідей студентів та проводилося ранжування відповідей згідно з частками, що належали відповідям у загальній сукупності відповідей за окремими питаннями.

Організація дослідження. Загалом було 1513 респондентів – здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) ступенів освіти Херсонського державного університету. Серед них 646 студентів першого року навчання, 458 – другого та дещо менше – 164 – студенти третього курсу, 213 – четвертого й лише 32 – 5–6 курсів (виявили бажання долучитися до опитування серед представників).

Бланк опитування містив 12 запитань, спрямованих на отримання інформації з питань щодо параметрів навчального процесу з плавання, суб'єктивного ставлення студентів, умов наповнення змісту програм навчання плавання, шляхів покращення наявних умов, структури й змісту цього процесу). На окремі запитання опитування була передбачена можливість надання більше ніж однієї відповіді.

Забезпечення статистичної надійності та валідності використаної анкети проведено шляхом формування питань, які відповідали окремим характеристикам досліджуваного явища (організацій-

ним і мотиваційним чинникам системи занять плаванням) та відсутності залежності характеристик опитування між собою.

Упродовж першого семестру 2019/2020 навчального року (вересень–жовтень) під час академічних занять студентам пропонувалося взяти участь опитуванні та, за згоди, надавався бланк опитування. Вони заповнювали його в позанавчальний час і повертали викладачу.

У цій статті подано обговорення думок студентів різних курсів стосовно важливості вміння плавати для різних сфер діяльності; додаткових переваг, які можуть бути завдяки заняттям плаванням; основних чинників, що обмежують можливості (бажання) до занять плаванням.

Результати дослідження. Для обговорення проблематики навчання плавання серед студентів ми зробили низку додаткових акцентів, які б могли підвищити їх активність [2, 3]. Одним зі з'ясованих аспектів було розуміння важливості вміння плавати для різних сфер життєдіяльності студентської молоді (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл думок студентів різних курсів стосовно важливості вміння плавати для різних сфер діяльності

Група	Варіанти відповідей * (%)						Σ відповідей
	1	2	3	4	5	6	
1 курс (n=646)	11,79	15,84	5,55	6,59	59,54	0,69	865
2 курс (n=458)	13,93	14,10	6,89	7,21	57,38	0,49	610
3 курс (n=164)	13,06	13,51	8,11	10,81	53,15	1,35	222
4 курс (n=213)	11,83	12,90	6,09	7,53	60,93	0,72	279
5-6 курс (n=32)	7,14	16,67	4,76	2,38	66,67	2,38	42
Загалом (n=1513)	12,49	14,67	6,29	7,28	58,52	0,74	2018

Примітки. 1 – «професійної діяльності»; 2 – «активного студентського життя»; 3 – «задоволення вимог освітнього процесу»; 4 – «побутової діяльності»; 5 – «оздоровлення організму»; 6 – «інше».

Окрім того, доповненням інформації, отриманої за результатами дослідження вважаємо визначені додаткові переваги під час занять плаванням для студентів різних років навчання (табл. 2).

Таблиця 2

Розподіл думок студентів різних курсів стосовно додаткових переваг завдяки заняттям плаванням

Група	Варіанти відповідей * (%)								Σ відповідей
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1 курс (n=646)	6,65	28,31	8,13	5,47	31,19	18,85	0,15	1,26	1353
2 курс (n=458)	7,81	31,23	7,38	5,35	29,95	16,90	0,11	1,28	935
3 курс (n=164)	5,25	33,64	7,10	2,78	32,41	16,67	0,00	2,16	324
4 курс (n=213)	7,29	31,29	7,76	6,59	28,24	16,94	0,00	1,88	425
5-6 курс (n=32)	5,41	29,73	6,76	2,70	33,78	20,27	0,00	1,35	74
Загалом (n=1513)	6,91	30,18	7,71	5,24	30,60	17,81	0,13	1,41	3111

Примітки. 1 – «заповнення вільного часу»; 2 – «оздоровчий вплив»; 3 – «спілкування з друзями»; 4 – «усе із зазначеного»; 5 – «підвищення фізичної підготовленості»; 6 – «підвищення функціональних можливостей»; 7 – «інше»; 8 – «не підтримую жодний із варіантів».

Також визначено чинники, які стримують чи ускладнюють залучення студентів до занять плаванням (табл. 3).

Таблиця 3

**Розподіл думок студентів різних курсів стосовно основних чинників,
що обмежують можливості (бажання) до занять плаванням**

Група	Варіанти відповідей * (%)						Σ відповідей
	1	2	3	4	5	6	
1 курс (n=646)	16,46	15,90	35,76	15,03	16,30	0,55	1264
2 курс (n=458)	17,05	15,33	35,93	15,68	15,68	0,34	874
3 курс (n=164)	19,93	13,62	35,55	14,95	15,95	0,00	301
4 курс (n=213)	16,71	16,96	36,66	12,97	15,46	1,25	401
5-6 курс (n=32)	20,63	12,70	34,92	11,11	19,05	1,59	63
Загалом (n=1513)	17,12	15,57	35,89	14,85	16,02	0,55	2903

Примітки. 1 – «відсутність бажання»; 2 – «відсутність компанії»; 3 – «відсутність часу»; 4 – «відсутність екіпірування»; 5 – «відсутність умінь і навичок із плавання»; 6 – «інше».

За отриманими результатами можна констатувати, що студенти мають достатньо широкий спектр поглядів щодо додаткових переваг під час занять плаванням у межах освітнього процесу ЗВО.

Дискусія. Аналіз відсоткових значень відповідей студентів на окремих роках навчання підтверджує загальні тенденції [6; 7; 8; 12]. Незалежно від курсу, в усіх випадках першочергово респонденти відзначили оздоровчий вплив занять плаванням на організм. Водночас для безпосередніх часток для цього варіанта відповіді виявлено зміни, за якими від першого до третього років навчання частки дещо знижуються від 59,54 % до 53,15 % кількості респондентів певного року навчання. У подальшому відбувається більш різке зростання до 60,93 % (четвертий курс) і 66,67 % (старші курси) (табл. 1).

Серед інших варіантів відповідей можна спостерігати незначні відмінності відсоткових часток відповідей на окремих роках навчання студентів. При цьому дещо вищі показники наявні для варіантів «професійної діяльності» (7,14–13,93 % від числа респондентів певного року навчання) та «активного студентського життя» (12,90–16,67 % від числа респондентів певного року навчання). За ними, у рейтингу можна поставити варіант «побутової діяльності». На цей варіант указали 4,76–8,11 % респондентів певного року навчання. Очікувано найнижчі показники виявлені для власного варіанта. За ним 0,49–2,38 % респондентів різних висловили своє бачення можливих переваг під час занять плаванням. За змістом більшість із них стосувалися відпочинку та життєвої необхідності.

Розгляд розподіл часток відповідей за різними варіантами на окремих роках навчання, з одного боку, підкреслив генеральні тенденції, проте з іншого – визначив особливості, притаманні для варіантів, які посіли другі та інші місця в рейтингу [2; 3].

Для представників першого–четвертого курсів послідовність відповідей була схожою. Вони розміщувалися таким чином: «активного студентського життя» (12,90–15,84 % відповідей студентів певного курсу), «професійної діяльності» (11,79–13,93 % відповідей студентів певного курсу), «побутової діяльності» (6,59–10,81 % відповідей студентів певного курсу), «задоволення вимог освітнього процесу» (5,55–8,11 % відповідей студентів певного курсу).

Дещо відмінний рейтинг спостерігаємо для представників старших курсів (5–6). Респонденти цих років навчання зазначили таку ієрархію важливості: активне студентське життя (16,67 %), професійна діяльність (7,14 %), задоволення вимог освітнього процесу (4,76 %) і побутова діяльність (2,38 % відповідей студентів старших курсів).

Отримані дані за результатами опрацювання цього запитання вказали на однозначне бачення студентської молоді щодо ролі вмінь та навичок плавання в їхньому житті [1, 4, 5]. Беззаперечним лідером стало формування здорового організму шляхом систематичних занять плаванням. Не можна обійти увагою й бачення респондентів щодо необхідності зазначеної сукупності вмінь і навичок у професійній діяльності та студентському житті.

Урахування показників генеральної сукупності студентів (3111 відповідей, табл. 2) вказало, що найбільше додаткових переваг студенти різних курсів вбачають у можливості підвищення фізичної підготовленості (30,60 %) та в спілкуванні з друзями (30,18 % загальної кількості відповідей відповідно) у процесі занять плаванням.

Значна частина студентів (17,81 % від загальної кількості відповідей) наголосила на тому, що систематичні заняття плаванням, на їхню думку, позитивно позначаються на підвищенні функціональних можливостей організму. Значно менші частки загальною сукупності відповідей припали на варіанти щодо заповнення вільного часу й спілкування з друзями (6,91 та 7,71 % відповідно).

Незначна частина (5,24 % відповідей респондентів) припала на варіант, що всі із зазначених варіантів відповідей існують. Тобто їхнє бачення додаткових переваг під час систематичних занять плаванням у системі фізичного виховання ЗВО збігається з переліком, запропонованим у списку відповідей.

Серед генеральної сукупності відповідей респондентів були наявні й ті, які не передбачали підтримки жодного із зазначених варіантів (1,41 %). Окрім того, мінімальна частка відповідей із генеральної сукупності припала на власні варіанти відповідей, усього 0,13 %.

Зазначений розподіл відповідей у генеральній сукупності, на нашу думку, відповідає низці даних наукових досліджень фахівців галузі фізичного виховання й спорту, зокрема тих, які займалися питаннями фізичного виховання у ЗВО [8; 9; 12]. Адже зміст фізичного виховання передбачає розв'язання завдань із підвищення фізичної підготовленості та функціональних можливостей організму [10; 11]. Це твердження є правочинним, незалежно від пріоритетності й спрямованості основних засобів для відповідних педагогічних впливів.

Під час розгляду відповідей респондентів на окремих курсах ми виявили достатньо схожу ситуацію для більшості з них. Незважаючи на рік навчання для більшості респондентів лідируючими відповідями є оздоровчий вплив і підвищення фізичної підготовленості. Проте між ними є незначні коливання на окремих курсах. Не першому та старших курсах варіант «підвищення фізичної підготовленості» набрав більшість серед респондентів (31,19 % і 30,60 % відповідей на певному курсі навчання). В інших випадках (2, 3 та 4 роки навчання) перевагу отримав варіант «оздоровчий вплив» (31,23–33,64 % відповідей на певному курсі навчання).

Цікаво, що варіант «підвищення функціональних можливостей» серед представників усіх років навчання набрав достатню кількість відповідей та закріпився на третій позиції рейтингу. Відмінності містилися лише в значеннях часток, які припали на цю відповідь (16,67–20,27 % відповідей на певному курсі).

На більшості курсів студенти зазначили на четвертому місці рейтингу відповідь щодо важливості спілкування з друзями. При цьому відсоткові значення становили 6,76–8,13 % відповідей респондентів певного курсу. Лише для другого курсу незначну перевагу в боротьбі за четверте місце рейтингу отримав варіант відповіді «заповнення вільного часу» – 7,81 % відповідей респондентів другого року навчання.

Відповідно, на п'ятій позиції рейтингу здебільшого студенти різних років зазначили заповнення вільного часу як перевагу для занять плаванням в умовах ЗВО.

Зазначимо, що в подальшому для представників різних років навчання послідовність додаткових переваг для систематичних занять плаванням була однаковою. Послідовно частки відповідей розподілилися між варіантами «усе з зазначеного» – 2,70–6,59 % респондентів певного року навчання; «не підтримую жодний із варіантів» – 1,26–2,16 % респондентів певного року навчання та на власний варіант респондентів припадало до 0,15 % відповідей респондентів певного року навчання.

Найбільші перепони для здобувачів освіти різних років навчання створює менеджмент часу (2900 відповідей, табл. 3). Понад третина студентів (35,89 % загальної кількості) вказала на недостатність (відсутність) часу. При цьому наявні суттєві розбіжності щодо їх витрачання на інші види діяльності.

Інші чинники йдуть потужним блоком та мають наближено однакову частку в загальній сукупності відповідей респондентів. Незначні коливання притаманні в межах 14,85–17,12 % для таких чинників, як відсутність бажання, компанії, екіпірування й умінь і навичок із плавання.

Розподіл думок респондентів за окремими варіантами чинників на різних роках навчання вказує, що відсутність безпосереднього бажання до занять плаванням є ключовою для 16,46–20,63 % респондентів. Проте можна спостерігати, що від першого до завершальних років навчання частка таких відповідей підвищується. Тобто для студентів із кожним роком навчання через особливості професійної й побутової діяльності певна активна позиція щодо занять плаванням знижується.

В умовах ЗВО потрібно пам'ятати, що впродовж навчання студенти формують не лише формальну (академічну), але й неформальну групу. Тобто компонент спілкування й комфортного проведення спільного часу не є останнім в аргументах респондентів. За цим чинником респонденти надали від 12,70 до 16,96 % відповідей. Упродовж перших чотирьох років цей показник поступово зростає. Досягає найвищих значень на четвертому році 16,96 %. Проте в подальшому відбувається різкий спад до 12,70 % на старших курсах (5–6). На наш погляд, такі перепади показника пов'язані з тим, що на четвертому році академічна група є найбільш сформованою та соціально узгодженою. Цей період припадає на завершення навчання на першому освітньому (бакалаврському) ступені вищої освіти. Водночас на наступний, другий (магістерський) ступінь вищої освіти студенти проходять процедуру вступу. Тобто формуються нові академічні групи, отже, відбувається новий соціальний досвід спілкування.

Чинник «відсутності часу», зважаючи на об'ємність цього поняття, представлений у понад третини здобувачів вищої освіти різних років навчання. Суттєвих відмінностей у частках не виявлено. На цей чинник указало від 34,92 до 36,66 % відповідей респондентів певного року навчання. Дещо меншим він є на старших курсах (5–6) та дещо вищим – на четвертому році навчання. Це, імовірно, пов'язано з більшою освітньою завантаженістю на завершення навчання за першим (бакалаврським) освітнім ступенем.

Для занять плаванням характерний невеликий арсенал екіпірування. Однак він є обов'язковим та передбачає дотримання санітарних норм у межах усіх приміщень басейну. Зазначене підкреслюється позитивною динамікою часток відповідей респондентів за цим чинником на різних роках навчання. Найбільші простежено на перших двох курсах (15,03 та 15,68 % відповідей респондентів певного року навчання). У подальшому кількість респондентів, які відзначили цей чинник, поступово зменшується до 11,11 % на старших курсах (5–6). Припускаємо, що така ситуація пов'язана з набуттям здобувачами впродовж навчання певної фінансової незалежності, можливості менеджменту власних фінансів та ресурсів.

За останнім чинником («відсутність умінь і навичок із плавання») кількість відповідей упродовж усіх років навчання здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні в ХДУ є приблизно однаковою. Частки відповідей, які вказують на цей варіант, становлять 16,30–15,46 % відповідей респондентів певного курсу. Водночас дещо вищі показники зафіксовані для здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) освітньому рівні та становлять 19,05 %. Ми схильні вважати, що це пов'язано з вищим критичним ставленням студентів до своїх умінь і навичок та/або спробою замаскувати невисоке бажання до занять цим видом рухової діяльності (видом спорту).

Висновки. Виявлена достатньо висока та активна позиція студентства повинна бути покладена в основу подальшого формування й підтримання мотивації до систематичних занять плаванням як в умовах ЗВО, так і в подальшому житті. Це може бути позитивно перенесено й на інші види рухової активності (види спорту). Загалом можна стверджувати про підтримання тенденцій у фізичному вихованні студентської молоді Херсонського державного університету та дотримання студентоцентрованого й компетентнісного підходу в навчанні.

Студенти вбачають достатньо вагомі додаткові переваги для занять плаванням. Результати опитування доводять, що не всі респонденти вбачають можливість і бажання до занять плаванням. Однак організація системи навчання плавання матиме ресурсне наповнення орієнтовно в межах 60–70 %, зважаючи на структуру вподобань студентів. Це доводить наші попередні припущення та ставить вимогу додаткового вивчення й урахування організаційних і методичних особливостей під час безпосередньої реалізації змісту навчання плавання студентів ЗВО.

Ранжування чинників за частками на певних роках навчання вказало, що беззаперечний негативний вплив на участь у систематичних заняттях плаванням чинять відсутність часу та бажання здобувачів вищої освіти. Для інших чинників притаманні менші частки відповідей респондентів і незначні відмінності у вагомості, виходячи з думок респондентів.

Перспективи подальших досліджень передбачають виявлення впливу системи навчання плавання студентів на підсумки реалізації різних індивідуально-мотиваційних рівнів.

Джерела та література

1. Ганчар О. І. Теорія і практика надійного формування навичок плавання серед молоді різної статі в процесі навчання та вдосконалення: монографія. Одеса: Сімекс-Прінт, 2018. 319 с.

2. Глухов І., Пітин М., Дробот К., Глухова Г. Організаційні пріоритети студентів різних факультетів Херсонського державного університету у системі навчання плаванню. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2021. № 1(5). С. 17–29. DOI:10.28925/2664-2069.2021.12
3. Глухов І. Г., Пітин М. П. Суб'єктивна оцінка студентами закладу вищої освіти власного рівня плавальної підготовленості (на прикладі Херсонського державного університету). *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. Вип. 2 (130). С. 45–50. DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.2(130).10
4. Дакал Н. А. Плавання як засіб покращення психофізичного стану студентів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2020. Вип. 7 (127) С. 62–65. DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7(127).11
5. Журавльов Ю. Г. Динаміка функціональної підготовленості студентів 18-19 років в процесі секційних занять з плавання. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Фізичне виховання і спорт*. Запоріжжя, 2018. № 1. С. 5–11.
6. Кузнєцова О. Т. Створення методичної системи застосування оздоровчих технологій на основі сформованості мотиваційної сфери у студентів. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2016. Вип. 3К1(70)16. С. 66–71.
7. Ляшенко В., Зубко В. Хацко О., Гнута Н., Лахтадір О. Формування мотиваційно-вольових здібностей у студентів, які займаються плаванням у процесі фізичного виховання. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2021. № 1(53). С. 49–56. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2021-01-49-56>
8. Малахова Ж. В., Белкова Т. О. Мотивація студентів з різним рівнем здоров'я до занять з фізичного виховання. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. № 8(128). С. 111–116. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.8\(128\).24](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.8(128).24)
9. Нікольський А. Ю. Формування спеціальних умінь та навичок студенток вищих навчальних закладів у процесі початкового навчання плавання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2011. 20 с.
10. Філатова З. І. Диференціювання навчання плавання студентів спеціальних медичних груп: автореф. дис. ... канд пед. наук. Луцьк, 2015. 20 с.
11. Хіміч І. Ю. Формування спеціальних умінь та навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі навчання оздоровчого плавання: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2011. 19 с.
12. Цьось А. В., Шевчук А. Й., Касарда О. З. Рухова активність у мотиваційно-ціннісних орієнтаціях студентів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. Луцьк, 2014. № 4 (28). С. 83–87.

References

1. Hanchar, O. I. (2018). *Teoriya i praktyka nadiynoho formuvannya navychok plavannya sered molodi riznoi stati v protsesi navchannya ta vdoskonalennya* [Theory and Practice of Reliable Swimming Skills Formation among Young People of Different Genders in the Education Process and Improvement]: monohraf. Odesa: Simeks-Print, 319.
2. Hlukhov, I., Pityn, M., Drobot, K. & Hlukhova, H. (2021). *Orhanizatsiyni prioriteti studentiv riznikh fakultetiv Khersonskoho derzhavnoho universitetu u systemi navchannya plavannyyu* [Students` Organizational Priorities of Various Faculties of Kherson State University in the Teaching Swimming Courses] *Sportivna nauka ta zdorov'ya lyudini*, 1(5), 17–29. <https://doi.org/10.28925/2664-2069.2021.12>
3. Hlukhov, I. H., Pityn, M. P. (2021). *Sub'yektyvna otsinka studentami zakladu vyshchoi osvity vlasnoho rivnya plavalnoi pidhotovlenosti (na prykladi Khersonskoho derzhavnoho universitetu* [Students` Subjective Assessment of their Own Level in Swimming at the Higher Education Institutions (on the example of Kherson State University)]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizichnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. Kyiv, 2 (130), 45–50. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series 15.2021.2\(130\).10](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series 15.2021.2(130).10)
4. Dakal, N. A. (2020). *Plavannya yak zasib pokrashchennya psykhofizichnoho stanu studentiv* [Swimming as a Means of Improving the Students` Psychophysical Status]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. Kyiv, 7 (127), 62–65. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7\(127\).11](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7(127).11)
5. Zhuravlov, Yu.H. (2018). *Dynamika funktsionalnoi pidhotovlenosti studentiv 18-19 rokov v protsesi sektsiynikh zanyat z plavannya* [Dynamics of Functional Readiness of Students Aged 18-19 during Extracurricular Swimming Classes] *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universitetu. Seriya: Fizichne vikhovannya i sport*. Zaporizhzhya, no. 1, 5–11.
6. Kuznietsova, O. T. (2016). *Stvorennya metodychnoi systemy zastosuvannya ozdorovchykh tekhnolohii na osnovi sformovanosti motivatsiynoi sfery u studentiv*. [Formation of a Methodical Application of Health

- Technologies on the Basis of Students` Motivation]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seriya 15: Naukovo-pedahohichni problemi fizichnoi kulturi (fizichna kultura i sport)*. Kyiv, 3K1(70)16, 66–71.
7. Liashenko, V., Zubko, V., Khatsko, O., Hnutova, N. & Lakhtadyr, O. (2021). Formuvannia motyvatsyino-volovykh zdibnostey u studentiv, yaki zaymayutsya plavannyam u protsesi fizychnoho vykhovannya [Formation of Motivational and Willed Abilities of Students Engaged in Swimming at PE]. *Fizichne vikhovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi*. 1(53), 49–56. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2021-01-49-56>
 8. Malakhova, Zh. V. & Byelkova, T. O. (2020). Motyvatsiya studentiv z riznim rivnem zdorov'ya do zanyat z fizychnoho vikhovannya [Students` Various Health Level Motivation before PE Classes]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seriya 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*, 8(128), 111–116. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.8\(128\).24](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.8(128).24)
 9. Nikolskyi, A. Yu. (2011). Formuvannia spetsialnykh umin ta navychok studentok vyshchyykh navchalnykh zakladiv u protsesi pochatkovoho navchannya plavannya [Special Female Students` Skills and Abilities Formation in Higher Educational Institutions at the Initial Swimming Training Stage]. Avtoreferat dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv, 20.
 10. Filatova, Z. I. (2015). Dyferentsiyuvannya navchannya plavannya studentiv spetsialnykh medychnykh hrup [Differentiation of Students` Swimming Trainings of the Special Medical Groups]: avtoref. dis ... kand ped. nauk. Lutsk, 20 p.
 11. Khimich, I. Yu. (2011). Formuvannia spetsialnykh umin ta navychok studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv u protsesi navchannya ozdorovchoho plavannya [Students` Special Skills and Abilities Formation in Higher Educational Institutions during Health Swimming Trainings]. Avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv, 19.
 12. Tsos, A. V., Shevchuk, A. Y. & Kasarda, O. Z. (2014). Rukhova aktivnist u motyvatsiyno-tsinnisnykh oriyentatsiyakh studentiv [Motivational and Value Orientation of Students` Motor Activity]. *Fizichne vikhovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi*. Lutsk, 4 (28), 83–87.

Стаття надійшла до редакції 21.05.2022 р.